

УДК 343.131

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.12.04>**Ярослава Орловська,**

адвокат,

аспірантка кафедри цивільно-правових дисциплін

Навчально-наукового інституту права імені Іоаннікія Малиновського

Національного університету «Острозька академія»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ НА БЕЗПЕЧНІ ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ

Стаття присвячена дослідженню проблематики регулювання права на безпечні продукти харчування та питну воду в контексті права фізичної особи на безпечне для життя та здоров'я довкілля. На основі аналізу чинного законодавства України, а також наукових робіт, які були присвячені цій темі, ми проаналізували, яким чином Україна у нормативно-правових актах регулює безпечність харчової продукції, перспективи розвитку українського законодавства у такій сфері, а також практику застосування норм, які регулюють право фізичної особи на безпечні продукти харчування. Також проведено аналіз співвідношення права фізичної особи на безпечні продукти харчування та права фізичної особи на безпечне для життя та здоров'я довкілля. З огляду на специфіку такої теми, також проаналізовано українське законодавство у сфері безпеки харчової продукції із вимогами про асоціацію України та Європейського Союзу.

Право на безпечні продукти харчування відіграє одну із ключових ролей права фізичної особи на безпечне для життя та здоров'я довкілля, оскільки ринкова економіка передбачає конкуренцію між юридичними та фізичними особами, зокрема і в сфері виробництва та продажу продуктів харчування. З огляду на застарілі стандарти якості, а також неналежний контроль з боку держави, є високий ризик створення неналежної за якістю продукції, що своєю чергою призводить до негативних наслідків, зокрема неякісна продукція беззаперечно негативно впливає на здоров'я фізичної особи і, відповідно, на її життя.

У результаті дослідження зроблено висновок, що право на безпечні продукти харчування є одним з основних немайнових прав, які визначають соціальне буття фізичної особи, та складником права фізичної особи на безпечне для життя та здоров'я довкілля. Також пропонується доповнити Цивільний кодекс України окремою статтею, яка б передбачала право фізичної особи на безпечну харчову продукцію. На поточний момент цивільне законодавство не містить такого положення, поняття «безпечна харчова продукція» зазначено лише як один із чинників права на безпечне для життя та здоров'я довкілля.

Ключові слова: право на безпечну харчову продукцію, продукти харчування, право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, правове регулювання якості продукції.

Постановка проблеми. Питання правового регулювання якості харчової продукції актуальне нині, оскільки право фізичної особи на безпечне для життя і здоров'я довкілля нерозривно взаємопов'язане із правом фізичної особи на безпечну харчову продукцію. Євроінтеграційний процес також зумовлює порушення проблематики такої теми задля забезпечення ефективного виходу українського виробника на європейський ринок. Висока якість харчової продукції дасть змогу українському ринку бути конкурентоздатним із європейським ринком.

Вважаю, що правове регулювання виробництва та продажу безпечної та якісної харчової продукції потребує удосконалення та поглибленої уваги. Так, стаття 293 Цивіль-

ного кодексу України містить лише дві згадки про харчову продукцію і більше ніде в Цивільному кодексі України не згадується це поняття. Більш широко досліджувана тема врегульована Законом України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Однак зазначений Закон постійно зазнає змін, що унеможливує стабільну практику його застосування.

Тому необхідно більш детально врегулювати досліджуване питання окремою нормою Цивільного кодексу для забезпечення чітко визначеного поняття, достатнього правового регулювання та забезпечення захисту права. Нові норми мають бути нормами нового покоління, які будуть містити у собі прин-

ції, вимоги та стандарти харчової продукції, зокрема, із врахуванням угоди про Асоціацію Україна–ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з цієї теми. Окремі законодавчі та теоретико-правові питання права фізичної особи на безпечні продукти харчування досліджували такі вчені, як: О. Галкіна, С. Вороненко, Л. Дайнеко, Б. Заплотинський, В. Тупкало, О. Запотоцька, Я. Здоровець, А. Ісічко, Ю. Кирилюк, Е. Клаусен, М. Коваль та ін. У правовій літературі підвищену увагу було приділено проблемам якості харчової продукції, проблематиці застосування чинних норм, які регулюють якість харчової продукції на практиці та розвитку законодавства з такої теми в контексті Асоціації Україна–ЄС, а також відповідно до директив Ради Європи.

Мета і завдання дослідження. Завданням дослідження є проведення аналізу права фізичної особи на безпечні продукти харчування в контексті права фізичної особи на безпечне для життя та здоров'я довкілля, виокремлення проблематики такої теми та пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства з питання якості харчової продукції.

Виклад основного матеріалу. Насамперед задля проведення аналізу проблематики права фізичної особи на безпечну харчову продукцію необхідно визначити поняття «харчові продукти». Харчові продукти – це об'єкти тваринного та рослинного походження, які використовуються в їжу в натуральному або переробленому вигляді як джерела енергії, харчових, біологічних та смако-ароматичних речовин [1, с. 202].

Натепер якість харчової продукції регулюється, зокрема, Законом України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [2], ДСТУ-П ISO/TS 22003:2009 «Система управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до органів, що здійснюють аудит та сертифікацію систем управління безпечністю харчових продуктів (ISO/TS 22003:2007, IDT)» [3], ДСТУ ISO 22000:2007 «Система управління безпечністю харчових продуктів» [4], ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення і словник термінів (ISO 9000:2015, IDT) [5], законами України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні ГМО» [6], «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небез-

печної продукції» [7], іншими нормативними актами та положеннями.

Як зазначає Т. Сокур, в аграрно-правовій літературі відсутнє єдине визначення понять безпеки та якості харчових продуктів. Так, визначення поняття «якість» наведено в Міжнародному стандарті ISO 9001:87, за яким якість – це сукупність властивостей, характеристик продукції чи послуги, які надають можливість задовольнити зумовлені потреби, що передбачаються вимогами стандартів серії 900. Функціонування системи якості повинне забезпечити впевненість, що протягом певного часу після використання продукції не з'являються шкідливі для здоров'я, життя людини наслідки та інші недоліки [8, с. 150].

У 2014 році було внесено низку змін до українського законодавства у сфері безпеки та якості харчових продуктів. Основною зміною стало викладення Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» у новій редакції у зв'язку з євроінтеграційним процесом, який отримав нову назву «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Новий закон був покликаний посприяти гармонізації національного законодавства та законодавства Європейського Союзу, зокрема Регламенту Європейського Союзу № 178/2002 «Про встановлення загальних принципів та вимог у продовольчому праві, про створення європейського органу щодо безпечності харчових продуктів та про встановлення процедури забезпечення безпеки харчових продуктів». Преамбула зазначає, що цей Закон регулює відносини між органами виконавчої влади, операторами ринку харчових продуктів та споживачами харчових продуктів і визначає порядок забезпечення безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, що виробляються, перебувають в обігу, ввозяться (пересилаються) на митну територію України та/або вивозяться (пересилаються) з неї.

Однак, аналізуючи цей Закон, можна помітити колізію із Кримінальним кодексом України, зокрема, частина 3 статті 20 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» передбачає, що якщо оператор ринку вважає або має підстави вважати, що харчові продукти, які він ввіз (переслав) на митну територію України, виробив, переробив або обіг яких здійснює, не відповідають вимогам безпечності, він негайно розпочинає процедуру вилучення цих харчових продуктів з обігу та у строк не більше двох робочих днів письмово інформує про виявлену невідповідність компетентний орган. Якщо такі харчові продукти могли потен-

ційно потрапити до споживача, оператор ринку інформує споживачів про причини їх вилучення та у разі потреби відкликає харчові продукти, якщо застосування інших заходів є недостатнім для досягнення прийняттого рівня захисту здоров'я споживачів. З аналізу такої норми можна зробити висновок, що у разі, коли оператор ринку приховує інформацію про те, що харчові продукти, які він ввіз на митну територію України, не відповідають вимогам безпечності, така поведінка прирівнюється до злочинної бездіяльності.

Стаття 227 Кримінального кодексу України [9] регламентує покарання за умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Зокрема, умисного введення в обіг (випуск на ринок України) небезпечної продукції, тобто такої продукції, що не відповідає вимогам щодо безпечності продукції, встановленим нормативно-правовими актами.

Однак у пункті 44 частини 1 статті 1 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» під поняттям «небезпечний харчовий продукт» зазначається харчовий продукт, що є шкідливим для здоров'я та/або непридатним для споживання. Відповідно до правил української мови сполучник – це службова частина мови, яка вживається для поєднання членів речення, частин складного речення і окремих речень у тексті [10].

Отже, якщо Закон передбачає ототожнення поняття шкідливого та непридатного для споживання харчового продукту, чи можна ототожнювати ці поняття в рамках кримінального права? Якщо продукція є шкідливою для вживання, це ще не означає її непридатність. Якщо ми беремо за приклад харчові продукти низької якості, які за своїми родовими ознаками є шкідливими для організму, чи можуть вони бути непридатними для вживання? Цей Закон визначає поняття «непридатність продукції», зокрема пункт 44 частини 1 статті 1 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» зазначає, що непридатний харчовий продукт – харчовий продукт, який містить сторонні речовини та/або предмети, пошкоджений в інший спосіб та/або зіпсований у результаті механічних, та/або хімічних, та/або мікробних факторів.

Можна зробити висновок, що непридатна харчова продукція не завжди визначається як небезпечна харчова продукція, однак законодавець ототожнює ці два поняття як у статті 20 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів», так і в статті 227 Кримінального кодексу України.

Така ситуація є прикладом неналежного регулювання законодавства у сфері безпеки харчової продукції.

Певні аспекти щодо визначення небезпечності продукції містять положення Закону України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» від 14 січня 2000 року № 1393-14. Так, відповідно до статті 1 зазначеного Закону до неякісної та небезпечної продукції належить: 1) продукція, яка не відповідає вимогам чинних в Україні нормативно-правових актів і нормативних документів стосовно відповідних видів продукції щодо її споживних властивостей; 2) продукція, яка не відповідає обов'язковим вимогам чинних в Україні нормативно-правових актів і нормативних документів щодо її безпеки для життя і здоров'я людини, майна і довкілля; 3) продукція, якій з моменту збуту споживачам виробником (продавцем) навмисно надано зовнішнього вигляду та (або) окремих властивостей певного виду продукції, але яка не може бути ідентифікована як продукція, за яку вона видається; 4) продукція, під час маркування якої порушено встановлені законодавством вимоги щодо маркування та (або) до змісту і повноти інформації, яка має при цьому повідомлятися; 5) продукція, строк придатності якої до споживання або використання закінчився; 6) продукція, на яку немає передбачених законодавством відповідних документів, що підтверджують якість та безпеку продукції.

Як зазначає Т. Оверковська, на законодавчому рівні певною мірою визначаються ті ознаки, що є характерними для визнання продуктів харчування та продовольчої сировини небезпечними для життя і здоров'я людини [11, с. 110].

Важливими факторами у забезпеченні безпечності харчових продуктів від організму людини є: 1) відповідність складників харчового продукту вимогам, встановленим відповідною технічною документацією; 2) забезпечення безпеки харчового продукту можливе лише шляхом закріплення відповідних умов у нормативно-технічній документації стосовно кожного виду харчового продукту [12].

Що ж стосується законодавства Європейського Союзу, то О. Запотоцька вказує на те, що у країнах ЄС традиційно превалює концепція вільного ринку з чітким контролем за безпечністю товарів, робіт та послуг, які можуть вплинути на здоров'я та безпеку людей, тварин і рослин. Водночас контроль за якістю всіх інших споживчих товарів організовано за принципом здійснення вибіркового

контролів та перевірок, замовлених (і оплачених) самим виробником. Ринок регулює сам себе, стимулюючи виробника до кращих (а отже, якісніших) пропозицій. Віддаючи перевагу тим чи іншим товарам, роботам чи послугам, споживач контролює характеристики товарів, які споживає. Виробник безпосередньо зацікавлений у зменшенні кількості скарг та рекламаций від споживачів, а отже, і відповідальність за якість своєї продукції бере повністю на себе [13, с. 154, 155].

Як зазначає А. Ісічко, стандарти ЄС – це відсутність спонтанних та необґрунтованих перевірок виробника. Водночас при цьому діє чітка система правил, якими він має керуватися. Європейські країни відповідно налаштували свої контрольні системи, які сигналізують про рівень дотримання виробниками загальнообов'язкових правил таким чином, щоб не покладати надмірного обтяження на виробника [14].

Адаптація українського законодавства до стандартів Європейського Союзу здійснюється шляхом: розвитку законодавства України у напрямі його наближення до законодавства Європейського Союзу та забезпечення високого рівня підготовки в Україні проектів законів та інших нормативно-правових актів; створення правової бази для інтеграції України до Європейського Союзу; створення на законодавчому рівні загальнодержавного механізму адаптації законодавства, який визначав би цілі та сфери, етапи адаптації законодавства, складниками якого повинні бути фінансове, інформаційне, наукове та кадрове забезпечення тощо [15].

Реалізація на практиці концепції імплементації до українського законодавства норм права Європейського Союзу далека від теорії. Наприклад, відповідно до частини 2 статті 6 Закону України «Про молоко та молочні продукти» [16] у виробництві традиційних молочних продуктів забороняється використовувати жири та білки немолочного походження, а також будь-які стабілізатори і консерванти. Проте за підсумками рейдів Спілки молочних підприємств спільно з громадською організацією «Громадський контроль» щодо перевірки якості молочних продуктів встановлено, що приблизно 40 тисяч тонн вершкового масла в Україні виробляється з чого завгодно, тільки не з молока. Про це свідчать результати нескладного підрахунку. На виробництво 101 тисячі тонн вершкового масла, виготовлених 2016 року, мало бути використано 2,2 мільйона тонн молока, насправді ж – на 898 тисяч тонн менше. Отже, 40 тисяч тонн – це фальсифікат [17, с. 5].

Цей приклад показує неефективність державного нагляду за якістю харчової про-

дукції. У 2017 році було виключено Розділ III Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Засади та порядок здійснення державного контролю». На зміну окремому розділу прийшов повноцінний спеціальний закон, який покликаний врегулювати це питання. Преамбула Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» [18] передбачає, що цей Закон визначає правові та організаційні засади державного контролю, що здійснюється з метою перевірки дотримання операторами ринку законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин, а також законодавства про побічні продукти тваринного походження під час ввезення (пересилання) таких побічних продуктів на митну територію України. Стаття 11 цього Закону передбачає комплекс прав державних інспекторів у сфері перевірки якості харчової продукції, однак на практиці ситуація і надалі залишається незадовільною.

Це своєю чергою ставить під загрозу насамперед право фізичної особи на безпечне для життя та здоров'я безпечне довкілля, оскільки бездіяльність органів державної влади, їх посадових та службових осіб призводить до порушення права фізичної особи на безпечні для життя та здоров'я продукти харчування.

Стаття 293 Цивільного кодексу України [19] містить лише одне речення, яке стосується безпеки харчової продукції, зокрема, частина 3 статті передбачає, що фізична особа має право на безпечні для неї продукти споживання (харчові продукти та предмети побуту). Постає питання, чому таке важливе немайнове право для соціального буття людини не було включене та розгорнуто описане в Главі 22 Цивільного кодексу України «Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи».

У зв'язку із цим постає очевидна пропозиція внесення зміни до Глави 22 Цивільного кодексу України, зокрема щодо включення окремого положення, яке буде присвячено виключно праву фізичної особи на безпечні продукти харчування.

Висновки

Право на безпечні продукти харчування є одним з основних немайнових прав, які визначають соціальне буття фізичної особи. Воно є складником права фізичної особи на безпечне для життя та здоров'я довкілля. Однак, на нашу думку, цьому питанню не при-

ділено достатньої уваги з боку законодавця. Як було зазначено вище, стаття 293 Цивільного кодексу України містить лише одне речення, яке стосується безпеки харчової продукції, а Глава 22 Цивільного кодексу України взагалі не містить регулювання права фізичної особи на безпечні для життя та здоров'я продукти харчування. Саме тому було запропоновано внести зміни до Глави 22 Цивільного кодексу України, зокрема щодо включення окремого положення, яке буде присвячене виключно праву фізичної особи на безпечні продукти харчування.

Основним законом, який регулює безпеку харчової продукції, є Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», він містить загальний механізм регулювання безпеки харчової продукції, однак у ньому є недоліки. Внаслідок імплементації європейського законодавства у національне відповідно до Угоди про асоціацію України та Європейського Союзу виникли колізії права, як приклад було проаналізовано колізію поняття небезпечних та непридатних харчових продуктів, його нераціональне використання у правовому полі, що викликає конфлікт взаємодії цих понять у зв'язку з їхнім ототожненням.

Також викликає занепокоєння практичне застосування зазначених правових норм, оскільки державний контроль за якістю харчової продукції проводиться неналежним чином, що ставить під загрозу як право фізичної особи на безпечну для життя та здоров'я харчову продукцію, так і право фізичної особи на безпечне для життя і здоров'я довкілля загалом.

Список використаних джерел:

1. Гулій І.С., Сімахіна Г.О., Українець А.І. Основи валеології. Валеологічні аспекти харчування. Київ: НУХТ, 2003, 286 с.

2. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада України. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 24.11.2020).

3. ДСТУ-П ISO/TS 22003:2009 «Система управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до органів, що здійснюють аудит та сертифікацію систем управління безпечністю харчових продуктів (ISO/TS 22003:2007, IDT). URL: http://online.budstandart.com.ua/catalog/doc-page.html?id_doc=78876.

4. ДСТУ ISO 22000:2007 «Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до

будь-яких організацій харчового ланцюга» (ISO 22000:2005, IDT). URL: http://online.budstandart.com.ua/catalog/doc-page?id_doc=68013

5. ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення і словник термінів (ISO 9000:2015, IDT). URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209000.pdf>

6. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні ГМО: Закон України від 31.05.2007 р. № 1103-V. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада України. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-16#Text> (дата звернення: 24.11.2020).

7. Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України від 14.01.2000 р. № 1393-XIV. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада України. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-14#Text> (дата звернення: 24.11.2020).

8. Сокур Т.А. Правові аспекти безпечності харчових продуктів в Україні. *Право і суспільство*. 2018. № 1. С. 148–153.

9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада України. Дата оновлення: 14.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 24.11.2020).

10. Портал української мови. URL: <http://pravila-uk-mova.com.ua/>.

11. Оверковська Т. Правове регулювання безпечності харчових продуктів. *Аграрне право*. 2018. № 4. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/4/20.pdf>.

12. Пархоменко М.М. Правове визначення якості як засіб забезпечення безпеки харчової продукції. *Сборник научных трудов SWorld*. № 26 (4), с. 11–13. URL: www.sworld.com.ua

13. Запотоцька О. Публічне адміністрування у сфері безпечності та якості харчової продукції: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2019. 487 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/dissertations/26/5.pdf>.

14. Ісичко А. Реформа сфери захисту споживачів. Чи готові ми до євростандартів. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/02/10/7044602/>.

15. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 22.11.2002 р. № 228-IV. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада України. Дата оновлення: 21.11.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-IV#Text> (дата звернення: 24.11.2020).

16. Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24.06.2004 р. № 1870-IV. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада Укра-

їни. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15#Text> (дата звернення: 24.11.2020).

17. Гончаренко В. Масло без масла. *Урядовий кур'єр*. 22 грудня 2017. № 242. С. 5.

18. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин : Закон України від 18.05.2017 р. № 2042-VIII. *База даних «Законо-*

давство України» / Верховна Рада України. Дата оновлення: 21.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text> (дата звернення: 24.11.2020).

19. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада України. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 24.11.2020).

Yaroslava Orlovska. Legal regulation of the right of an individual to safe food products

This article is devoted to the study of the regulation of the right to safe food products and potable water in the context of the right of an individual to a safe environment for life and health. Based on the analysis of the current legislation of Ukraine, as well as scientific papers on this topic, we analysed how Ukraine regulates food safety in the regulatory legal acts, development perspectives of the Ukrainian legislation in this area, together with the practice in the application of rules governing the right of an individual to safe food products. Furthermore, there was analyzed the relationship between the right of an individual to safe food products and the right of an individual to a safe environment for life and health. Taking into account the specificity of this topic, the Ukrainian legislation in the field of food safety with the requirements of the association of Ukraine and the European Union were also analyzed.

The right to safe food products plays one of the key roles in the individual's right to a safe and healthy environment, as market economy requires competition between the legal entities and the individuals, even in the production and sale of food products. Taking into account the outdated quality standards, as well as inadequate control by the state, there is a high risk of manufacturing the low quality products, which in turn leads to negative consequences, in particular poor quality products undoubtedly have a negative impact on the health of individuals and, consequently, on their lives.

As a result of the study it was concluded that the right to safe food products is one of the main intangible rights that determine the social life of an individual. Moreover it is the component of the right of an individual to a safe environment for life and health. Furthermore, it is also suggested to add a separate article to the Civil Code of Ukraine, which would provide for the right of an individual to safe food products.

At present, the civil law does not contain such a provision. As the concept, safe food is mentioned only as one of the factors of the right to a safe environment for life and health.

Key words: right to safe food, food products, right to a safe environment for life and health, legal regulation of product quality.

